

INTEGRÁLT VÍZHÁZTARTÁSI TÁJÉKOZTATÓ ÉS ELŐREJELZÉS

2012. május

- kivonat -

Készítette a

**VITUKI Nonprofit Közhasznú Kft.
Hidrológiai Intézet**

Hidrológiai koordinációs
és állapotértékelési Osztály

és az

Alsó-Tisza vidéki Vízügyi Igazgatóság

Budapest, Szeged
2012. május 7.

1. HELYZETÉRTÉKELÉS

Csapadék

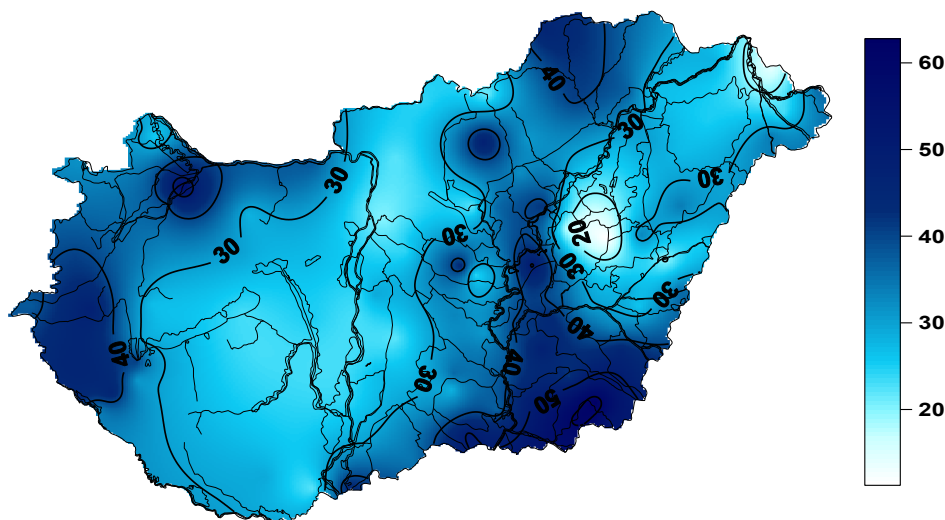
2012 áprilisában a rendelkezésre álló adatok szerint az ország területére lehullott csapadék mennyisége 11 mm (Apavára) [Hajdú-Bihar m.] és 63 mm (Mezőkovácsháza) [Békés m.] között alakult, az országos területi átlagérték 33 mm volt, ami 13 mm-rel (28 %-kal) kevesebb a viszonyítási időszak (1971-2000) április havi átlagánál.

Áprilisban az ország területének túlnyomó részén az átlagosnál kevesebb csapadék hullott. Az átlaghoz viszonyított legnagyobb havi csapadékhiány (30-39 mm) a Beregi-Tiszahát területén és az Ormánságban jelentkezett.

Az áprilisi átlagnál több csapadék hullott a Kisalföldön és az Alföld délkeleti részén. Az átlaghoz viszonyított legnagyobb csapadéktöbblet (10-17 mm) a Kisalföld középső részén és a Viharsarokban a Csanádi-hát területén fordult elő.

Országos áttekintésben az áprilisi átlaghoz viszonyított a legnagyobb csapadékhiány (39 mm) Barabás, a legnagyobb csapadéktöbblet (17 mm) Mezőkovácsháza állomáson fordult elő.

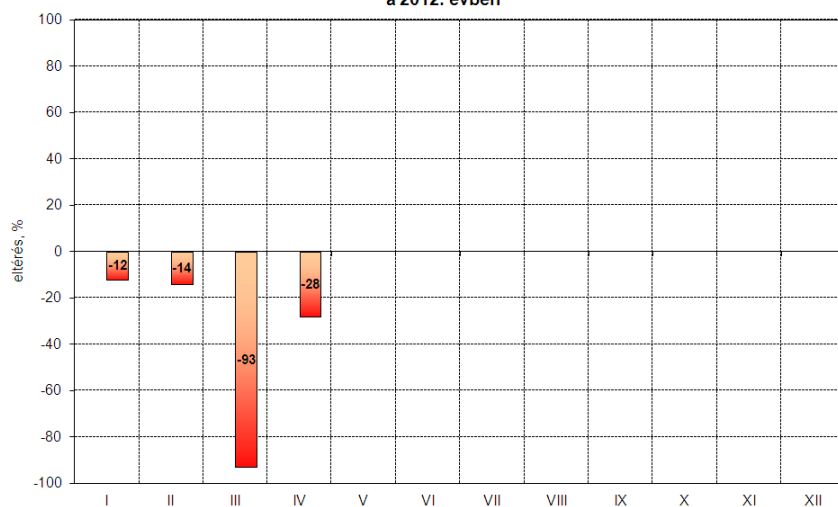
A 2012. április havi csapadékösszeg (mm) területi eloszlása

Országos áttekintésben a márciusi átlaghoz viszonyított a legnagyobb csapadékhiány (44 mm) Kékestető állomáson fordult elő.

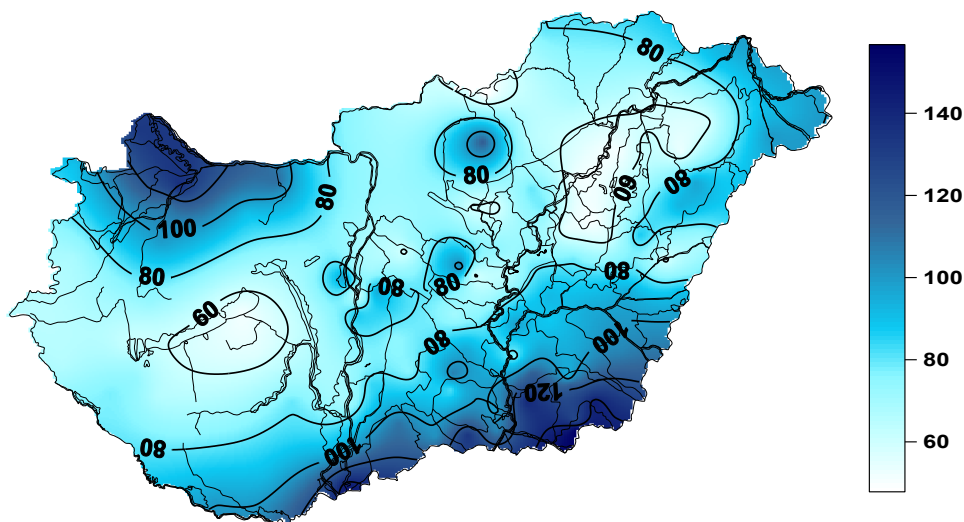
A következő szövegközi ábrán a 2012. évre vonatkozóan havi bontásban mutatjuk be a csapadékösszeg országos területi átlagértékének relatív eltérését a sokévi középértéktől.

A havi csapadékösszeg országos területi átlagértékének sokévi (1971-2000) átlagtól való eltérése (%) a 2012. évben

A négyhavi csapadékösszeg 47 mm (Zabar) [Nógrád m.] és 157 mm (Csanádpalota) [Csongrád m.] között alakult, az országos területi átlagérték 86 mm volt, amely az időszakos átlagnál 51 mm-rel (37 %-kal) alacsonyabb.

A 201. január-április havi csapadékösszeg (mm) területi eloszlása

Országos áttekintésben az átlaghoz viszonyított legnagyobb négyhavi csapadékhiány (75-111 mm) a Dunántúl középső és délnyugati részén, a legnagyobb csapadéktöbblet (1-18 mm) a Körös-Maros köze déli részén és Győr térségében alakult ki.

Az átlaghoz viszonyított legnagyobb négyhavi csapadékhiány (111 mm) Iklódbördőce [Zala m.], a legnagyobb csapadéktöbblet (18 mm) Csanádpalota állomáson fordult elő.

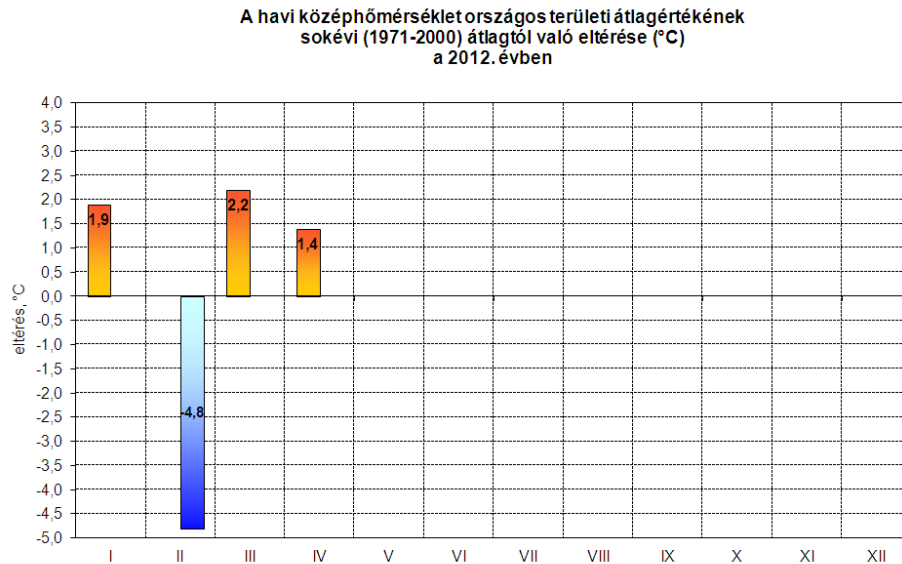
Léghőmérséklet

Az április havi középhőmérséklet 6,6 °C (Kékestető) és 12,9 °C (Szolnok-Szandaszőlős) között alakult, az országos területi átlagérték 11,6 °C volt, ami 1,4 °C-kal magasabb az átlagnál.

A havi középhőmérséklet az ország egész területén meghaladta az átlagos áprilisi értéket.

Országos áttekintésben az április havi átlaghoz viszonyított legnagyobb pozitív eltérés (2,5°C) Szentlélek [Borsod-Abaúj-Zemplén m.] állomáson fordult elő.

Az alábbi szöveggözi ábrán a havi középhőmérséklet országos területi átlagértékeinek ideji alakulását szemléltetjük.

Talajnedvesség

A talaj nedvességtartalmának mélységi rétegenkénti jellemzését – beleértve a területi különbségek bemutatását és rövid értékelését – az Országos Meteorológiai Szolgálat által meghatározott, %-ban megadott talajtelítettségi adatok alapján végeztük el.

Síkvidékeinken a talajok legfelső (0-20 cm-es) rétegének nedvességtartalma április végén az egy hónappal korábbi állapothoz képest kissé magasabb volt. Síkvidékeinken általában a 30-40% közötti telítettségi értékek voltak a jellemzők, ennél magasabb (40% feletti) telítettségi értékek fordultak elő a Kisalföldön és az Alföld délkeleti részén.

A 20-50 cm közötti talajréteg nedvességtartalma áprilisban csökkent. Általában a 40-50% közötti telítettségi értékek voltak jellemzők. Ennél magasabb (>50%) telítettségi értékek a Tiszántúl keleti-délkeleti körzeteiben voltak jellemzők.

Síkvidékeinken az 50-100 cm-es talajréteg nedvesség-tartalmában áprilisban számottevő mértékű változás nem következett be. A hónap végén a jellemző telítettségi értékek 70-80% között alakultak.

Talajvíz

Az elmúlt hónapban a síkvidéki területeken változatos területi eloszlást mutattak a március és április hónapban mért talajvízszintek középértékeinek különbség-értékei. Mind az emelkedések, mind pedig a csökkenések jellemzően a ±15 cm közötti értéktartományon belüli értéket vettek fel. Talajvízszint-emelkedés alakult ki a Kisalföld és a Mezőföld területének csaknem egészén, a Duna-Tisza köze délkeleti felén, a Körös-Maros köze területén, a Nagykunság jelentős részén, a Dél-Hajdúságban, a Hortobágy déli részén, a Bodroghözben és a Mátra előterében. Csökkenés mutatkozott a Tiszántúl északi részének

legnagyobb részén, a Nagy-Sárrét, a Bihari-sík, a Kis-Sárrét területén, a Duna-Tisza köze északi részén, a Duna-menti síkság és a Mezőföld déli részén, valamint a Dráva-menti síkság területének meghatározó részén, továbbá a Kisalföldön, a Marcal-medence területén.

Az 1971-2000. közötti időszak április havi átlagértékeinél magasabban helyezkedett el a talajvíztükör a Hajdúhát, a Dél-Hajdúság, a Bihari-sík, a Nagy-Sárrét, a Dévaványai-sík területén, a Hortobágy keleti felén, továbbá a Szolnoki-ártéren, a Jászság területén és a Maros hordalékkúp jelentős részén. A különbség-értékek változatos területi eloszlást mutattak. A legnagyobb eltérés (100-150 cm) a Hajdúhát, a Hortobágy és a Szolnoki-ártér területén fordult elő. A viszonyítási időszaknál alacsonyabb talajvízszintet mértek a Duna-Tisza köze területének csaknem egészén és az Északi-középhegység előterében, a Tiszántúl északi és északkeleti peremterületén, a Nagykunság északkeleti és keleti részén, a Körös-Maros köze területének legnagyobb részén, a Mezőföld déli részén, a Dráva-menti síkság és a Kisalföld területén. A legnagyobb 200-300 cm, illetve azt meghaladó eltérés a Duna-Tisza közén és a Mátra előterében mutatkozott.

A síkvidékek területi átlagában a talajvíztükör 2012. április hónapban az 1971-2000. közötti időszak április havi átlagértékénél ~30 cm-rel alacsonyabban helyezkedett el.

Belvízi helyzetértékelés

2012 áprilisában országos összesítésben a belvízrendszerek közötti vízforgalom mennyisége 97,58 millió m³ volt, amely 16,73 millió m³-rel (15%-kal) maradt el az előző havi mennyiségtől. Az április havi vízforgalom egy része a felszíni vízfolyásokból a belvízrendszereken átvezetett vízmennyiség volt.

A hónap folyamán belvízelöntés – három VÍZIG működési területén – összesen 623 ha-on fordult elő.

A tározókban visszatartott víz mennyisége 2012 áprilisában országos összesítésben az egy hónappal korábbi értékhez képest 1,93 millió m³-rel (2%-kal) csökkent.

2. ELŐREJELZÉS

Időjárás-előrejelzés

Az Országos Meteorológiai Szolgálat 2012. április 26-án kiadott hosszútávú meteorológiai előrejelzése szerint a május az átlagosnál kissé melegebb és az átlagosnál szárazabb, a június az átlagosnál kissé melegebb és kissé szárazabb, a július az átlagosnál kissé melegebb és átlagosan csapadékos lesz.

A havi középhőmérséklet és a havi csapadékösszeg országos átlagértékei az alábbi előrejelzett értékközökben várhatók (zárójelben a sokévi átlagokat tüntettük föl):

Hónap	Havi középhőmérséklet (°C)	Havi csapadékösszeg (mm)
május	15,2 – 17,2 (15,6)	35 – 70 (61)
június	18,0 – 19,9 (18,6)	50 – 95 (75)
július	19,8 – 22,0 (20,4)	40 – 85 (64)

Az OMSZ 2012. május 7-én kiadott közléstől előrejelzése szerint a következő 10 napos időszakban térben és időben változékony időjárásra lehet számítani. Az időszak első napján egy átvonuló hidegfront hatására sokfelé várható eső, amelynek mennyisége területi átlagban a 10 mm/nap értéket előreláthatólag nem éri el. Holnaptól a csapadékhajlam csökken és az előttünk álló hét további részében számottevő mennyiség nem várható. Újabb változás a hét legvégétől valószínű, az időszak utolsó harmadában ismét sokfelé várható eső, 10 mm/nap területi átlagot meghaladó mennyiségben. A hőmérséklet a hét végéig fokozatosan emelkedik, szombaton és vasárnap helyenként 30°C körüli napi maximumok is előfordulhatnak. A jövő hét elején a csapadékhajlam növekedését valószínűleg számottevő lehűlés kíséri.

A Gördülő Vízháztartási Mutató (GVM) 2012. májusra előrejelzett értékei

A Gördülő Vízháztartási Mutató 2012. áprilisi és 2011. áprilisi értékeiből számított arányszám országos átlaga 0,544. Ezek szerint az idei áprilisi vízháztartási állapot kifejezetten száraznak minősül, szemben az egy évvel korábbi nedves állapottal.

A májusra előrejelzett GVM-értékek térképszerű feldolgozását a következő oldali ábrán mutatjuk be. Ennek tanúsága szerint az ország csaknem egész területén száraz vízháztartási helyzet várható: csapadékszegény májusi időjárás esetén a GVM 0,4-0,6 között, átlagos május esetén 0,6-0,8 között lehet.

Amennyiben a májusi időjárás az átlagosnál csapadékosabb lenne, a GVM még ebben az esetben is csak az ország délnyugati és észak-keleti peremvidékén lépné túl a nedves vízháztartási helyzetre utaló 1,0 értéket.

A GVM májusra előrejelzett értékei minden állomáson elmaradnak a sokévi májusi átlagtól, a B változatban (átlagos májusi időjárás esetén) megközelítik az eddigi minimumot, az C változatban (csapadékszegény május esetén) pedig az eddigi minimum alatt maradnak.

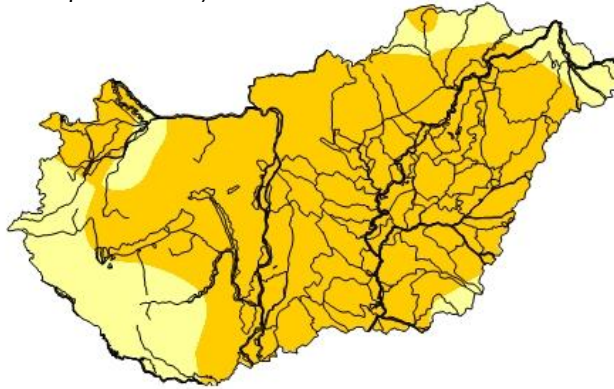
Aszály- előrejelzés

Az egész mezőgazdasági évre vonatkozó aszályindex (PAI) három változatban előrejelzett értékei és a 8. oldalon bemutatott területi eloszlás ábra tanúsága szerint csapadékszegény májusi és nyári időjárás esetén országos kiterjedésű aszály alakulhat ki, amely az Alföld középső térségeiben érné el a legerősebb fokozatot, ahol az index értékei meghaladnák a 10,0-t is.

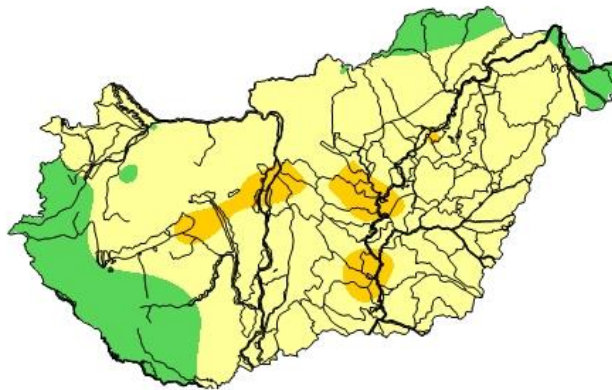
Átlagosan csapadékos további időjárás mellett is számolni kell enyhébb fokozatú aszály jelentkezésével.

A Gördülő Vízháztartási Mutató (GVM) 2012. májusra előrejelzett értékei

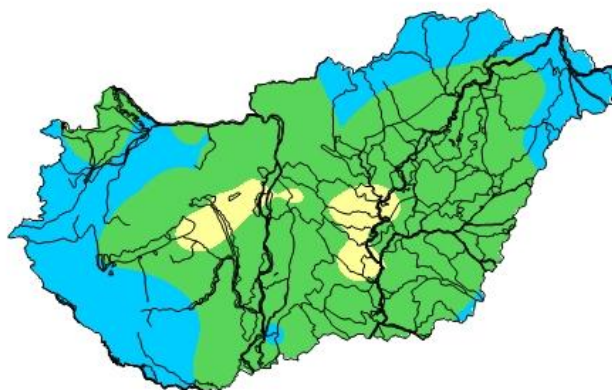
A-változat (csapadékszegény májusi időjárás esetén)

B-változat (átlagosan csapadékos májusi időjárás esetén)

C-változat (átlagosnál csapadékosabb májusi időjárás esetén)

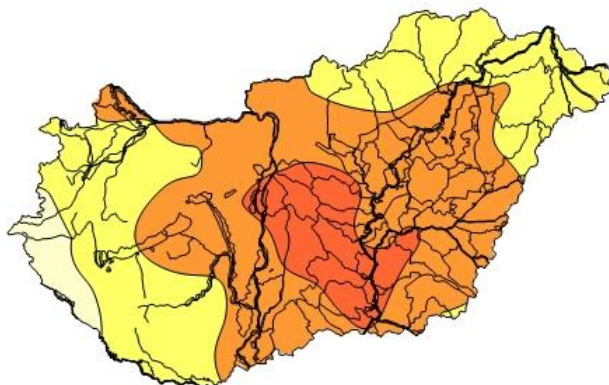

GVM

Az aszályindex (PAI) 2012-re előrejelzett értékeinek területi eloszlása

Csapadékszegény további időjárás
esetén

PAI (°C/100mm)

Átlagosan csapadékos további időjárás
esetén

